

Uchwała Nr 204 /2025
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 07 sierpnia 2025 r.

dotycząca poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w latach 2023-2025 oraz ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej

Po rozpatrzeniu, na wniosek Marszałka Sejmu z dnia 14 lipca 2025 r. (SPS-III.020.198.7.2025 dot. RPW.22786.2025), poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w latach 2023-2025 oraz ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej, **Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego przedstawia następującą opinię.**

1. Przedłożony do zaopiniowania projekt ustawy przedstawiony przez grupę posłów na Sejm RP Klubu Parlamentarnego Prawa i Sprawiedliwości zmierza do wprowadzenia zmian w dwóch ustawach: 1) ustawy o zmianie ustawy o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w latach 2023-2025 oraz 2) ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1622).
2. Projekt nowelizacji ustawy nr 1 zmierza do wydłużenia okresu zamrożenia cen energii i obowiązywania szczególnych rozwiązań służących ochronie odbiorców energii do dnia 31.12.2026 r. oraz określa maksymalne stawki cen energii elektrycznej na poziomie 412-500-693 zł netto/MWh (art. 1, pkt 3). Szczegółowe zmiany w projekcie nowelizacji obu ustaw mają charakter redakcyjny i nawiązują do głównego celu projektu nowelizacji. W grupie odbiorców uprawnionych znajdują się - podobnie jak w nowelizowanej ustawie z dn. 27.10.2022 r. (art. 2 pkt 1 lit. e) także *podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki*, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1-7 ustawy PSWiN, w zakresie, w jakim zużywają energię elektryczną na potrzeby podstawowej działalności.
3. Opiniowany projekt ustawy został złożony w dniu 7 lipca 2025 r., czyli w okresie obowiązywania ustawy z dnia 27 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku oraz w 2024 roku oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2024 poz. 1831). Przepisy stanowią o zamrożeniu cen energii do końca września 2025 roku. Z analiz makroekonomicznych wynika ponadto spadek hurtowych cen energii, co, w oparciu o mechanizm rekalkulacji taryf może skutkować dalszym obniżaniem cen dla odbiorców indywidualnych i grupy podmiotów uprawnionych. Przed nieoczekiwanym wzrostem ceny energii ma chronić maksymalna stawka 500 zł netto/MWh.

4. Rada Główna uznaje potrzebę ekonomicznej ochrony gospodarstw domowych i pewnej grupy podmiotów wrażliwych (niektórych podmiotów użyteczności publicznej z obszaru ochrony zdrowia i polityki rodzinno-opiekuńczej oraz edukacyjnej, w tym szkół, uczelni i innych podmiotów systemu nauki i szkolnictwa wyższego) i podkreśla potrzebę prawnych regulacji chroniących ww. grupy przed ryzykiem wzrostu cen energii. Projekt takich regulacji powinien zostać skoordynowany w czasie z prowadzonymi już obecnie pracami nad projektem ustawy budżetowej na 2026 r., a rozwiązania w zakresie regulacji cen energii i rekompensat winny nawiązywać do możliwości finansowych państwa i podjętych zobowiązań właściwego finansowania podmiotów sfery budżetowej. Jest to ważna kwestia, bowiem skutki finansowe projektu nowelizacji ustawy dla budżetu są istotne: w latach 2025-2026 są szacowane (bez szczegółowych wyliczeń, bez wyjaśnienia 7-krotnego spadku wydatków w roku 2027) na kwotę ok. 7,5 mld. zł. rocznie, a w roku 2027 – na ok. 1 mld zł.
5. W myśl projektu ustawa ma wejść w życie w następnym dniu po ogłoszeniu z mocą od 1 lipca 2025 r. Rada Główna krytycznie ocenia brak *vacatio legis*, a głównymi argumentami uzasadnienia są brak szczegółowych analiz kosztów wdrożenia ustawy w życie przy obowiązującej ustawie budżetowej oraz brak nawiązania do obowiązującego prawa i trwającego procesu legislacyjnego zmierzającego do kontynuacji ochrony gospodarstw domowych i grup odbiorców uprawnionych przed skutkami wzrostu cen energii (w tym zakładającego zamrożenie cen energii do końca br.).
6. Rada Główna w nawiązaniu do swej ustawowej misji koncentruje uwagę na instytucjach szkolnictwa wyższego i nauki. Konsekwentnie podnosi potrzebę wprowadzenia systemowych, relatywnie trwałych rozwiązań finansowania wszystkich instytucji sektora: uczelni, jednostek i instytutów PAN, PAU, instytutów badawczych, Sieci Badawczej Łukasiewicza i pozostałych, które będą nie tylko pokrywać w pełni egzogeniczny wzrost kosztów funkcjonowania, lecz tworzyć warunki rzeczywistego rozwoju, adekwatnego do ich misji i społecznego znaczenia.

Uchwałą otrzymują Marszałek Sejmu oraz Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Wiceprzewodniczący

Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Stanisław Kistryn